

Ярмолинецька центральна районна бібліотека
Краєзнавчий сектор

Історія містечка в датах і цифрах

(хронологічний довідник)

Ярмолинці
2010 р.

Мета довідника – надати бібліотекарям, читачам, краєзнавцям, усім хто цікавиться історією краю довідковий матеріал про головні події нашого містечка від першої згадки до наших днів.

Матеріал розташований в хронологічному порядку.

Укладач: Москаленко В. М.

Комп'ютерний набір: Посвистак А. Б.

Відповідальна за випуск: Гриб М. А.

*«Хай нам доля проляже щаслива
У сукупність прийдешніх століть
Хай намножаться успіхів дива
І за кожного Бог постоїть»*

О. Снігур

Любов до Батьківщини починається з любові до рідного краю, до містечка чи села де народився і куди протягом всього життя люди повертаються хай навіть подумки. І тому потрібно знати і пам'ятати історію наших предків, наших сіл і міст, свято її зберігати і примножувати новими видатними та радісними подіями і датами.

XV століття

- 1400** – перша писемна згадка про Ярмолинці;
- 1445** – збудовано перший оборонний замок;
- 1455** – м. Ярмолинці одержало Магдебурзьке право;
- 1467** – власником Ярмолинець став Дахно (син Олехно) і почав називатися Ярмолинським;

XVI століття

- 1534** – польський король Сигізмунд II Август підтвердив за шляхтичем Ярмолинецьким право на володіння містечком;

XVII століття

- 1648** – тут побували війська М. Кривоноса та І. Богуна під час
1654 Визвольної війни;

XVIII століття

- 1702** – повсталі селяни підірвали земляні вали Ярмолинецького замку;
- 1757** – Ярмолинці за 245 тисяч злотих перейшли від Доментія Ярмолинецького до польського генерала Павла Старжинського;
- 1761** – будівництво одного з кращих на Поділлі монастиря ордена бернардинів;
- 1772** – містечко переходить до Войцеха Мархоцького;
- 1787** – одержано дозвіл на проведення в Ярмолинцях торгів і ярмарків;
- 1792** – побудовано костел святих Апостолів Петра і Павла;
- 1795** – Ярмолинці стають волосним центром та входять до складу Проскурівського повіту;
- 1797** – Ярмолинці купив заможний польський шляхтич Ян Орловський;

XIX століття

- 1808** – у містечку побував відомий російський полководець М. І. Кутузов;
- 1816** – в Ярмолинцях перебував поет-декабрист В. Ф. Раєвський, один із організаторів гуртка «Залізні персні»;
- 1835** – за сприяння Адама Орловського з містечка Тинна до Ярмолинець перевели найбільший в Подільській губернії Петропавловський ярмарок. В центрі ярмаркових площ збудовано новий костел – найвище приміщення містечка;
- 1846** – через Ярмолинці проїздив відомий український поет Т. Г. Шевченко;
- 1847** – містечко відвідав знаменитий білоруський художник Наполеон Орда. Автор картин: «Костел бернардинів» та «Сутковецький замок XIV-XV ст.»
- 1850** – будівництво нового замку в Ярмолинцях;
- 1863** – виступи селян проти обов'язкового викупу землі;
- 1869** – Ярмолинці відвідав П. Чубинський;
- 1882** – Ярмолинці відвідав російський художник Ф. О. Рубо, який відтворив свої враження про містечко в картині «Улица в Ярмолинцах». В містечку діяв телеграф, пошта та 2 заводи по виробництву цегли;

- 1890** – в Ярмолинцях працювали аптека і лікарня на 10 ліжок;
- 1891** – завершилось будівництво шосейної дороги через Ярмолинці (Проскурів – Ісаківці);

XX століття

- 1914** – введено в дію залізницю, яка мала велике значення для економічного розвитку Ярмолинецької волості (Проскурів – Кам. Под.) (12 листопада);
- 1915** – в Ярмолинцях зупинявся Російський імператор Микола II (квітень);
- 1918** – під час національно-визвольних змагань в
1920 Ярмолинцях змінюється влада
- 1920** – Червона армія остаточно захопила містечко (19 листопада). Почався період відносно мирного будівництва;
- 1923** – Ярмолинці – стали районним центром. Створюється Ярмолинецький район;
- 1930** – в містечку відкрито МТС;
- 1932** – засновано збиральний пункт хліба «Заготзерно». Побудовано 2-х поверхову школу на 250 місць;
- 1936** – в центрі Ярмолинець закладено сквер;

- 1939** – колгосп «Селянський промінь» заноситься до Почесної Книги Всесоюзної сільськогосподарської виставки;
- 1940** – В Ярмолинцях діяла деревообробна артіль, текстильна артіль, артіль інвалідів «Трудспілка»;
- 1941** – німецькі мотоциклісти з'явилися в містечку **(8 липня)**. Почалися страшні дні окупації;
- 1942** – на ст. Ярмолинці фашисти знищили 8 тис. мирних жителів **(жовтень)**;
- 1944** – визволення містечка **(27 березня)**;
- 1950** – методом народної будови будується стадіон;
- 1958** – Ярмолинці віднесено до селищ міського типу;
- 1960** – будується одноповерхове приміщення комбінату побутового обслуговування;
- 1966** – побудоване нове приміщення бібліотеки;
- 1967** – відкрито музичну школу. На честь 50-річчя радянської влади здано в експлуатацію 2-х поверхові будівлі: ресторан «Черешенька», «Універмаг», кінотеатр «Супутник»;
- 1968** – здано в експлуатацію нову, 3-х поверхову будівлю лікарні;
- 1970** – відкрито районний краєзнавчий музей. Побудовано приміщення районного відділу внутрішніх справ;

- 1971** – розпочато будівництво гастроному та селищної ради.
Відкрито нову автостанція;
- 1976** – відкрито дитячий садок «Сонечко»;
- 1980** – через містечко Ярмолинці пронесли Олімпійський вогонь;
- 1985** – музична школа перейшла в новозбудоване приміщення;
- 1986** – відкрито ДЮСШ;
- 1987** – окрасою селища став новий Будинок культури з приміщенням бібліотеки;
- 1988** – побудовано нове приміщення школи №1;
- 1993** – вступає в дію новий дитячий навчальний заклад «Калинка»;

XXI століття

- 2000** – Ярмолинці відзначили 600-річний ювілей;
- 2001** – створено Ярмолинецький технологічний ліцей;
- 2002** – відкрито Ярмолинецький професійний ліцей. Починає діяти Православна церква Київського патріархату;
- 2003** – у містечку встановлено пам'ятник Т. Г. Шевченку на центральній площі. Введена в дію об'їзна дорога;

- 2004** – в Ярмолинцях почав діяти центр дистанційного навчання Київського відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна». Відкрито пам'ятник загиблим воїнам-інтернаціоналістам (травень);
- 2006** – створено Ярмолинецький центр поштового зв'язку №8 (3 жовтня). Відкрито новий торговельний комплекс «Тритон» - магазин побутової техніки;
- 2007** – відкрито торговельні центри: «Економ», «Маркет», «Дім меблів», торговельний комплекс будівельних матеріалів «Все для дому»;
- 2008** – перейменовано вулицю Риначну на вулицю І. Іова. Встановлено пам'ятний знак ліквідаторам аварії на ЧАЕС, де згодом буде встановлений пам'ятник. На знак пам'яті жертв Голодомору при в'їзді в м. Ярмолинці встановлено кам'яний хрест;
- 2009** – на території ЦРЛ побудовано капличку Пантелеймона Цілителя;
- 2010** – відкрито новий салон меблів «Ясен»;
- 2011** – встановлено пам'ятник «Героям та жертвам Чорнобильської аварії». На площі 600-річчя Ярмолинець збудовано фонтан. Відкрито КП «Ярмолинецький телепресцентр». Почала діяти греко-католицька церква Пресвятої Трійці.

Використана література:

1. Історія міст і сіл: Хмельницька обл. – Київ, 1971. – С. 641-674.
2. Козак А. Ярмолинці і ми. – Хмельницький, 2007. – 56 с.
3. Літопис містечка Ярмолинці: альбом.
4. Матеріали з краєзнавчих папок.
5. Слободянюк П. Хоптяр Ю. Місцеве самоврядування Хмельниччини: нариси історії місцевих громад Ярмолинецького району. – Хмельницький, 2004. – 507 с.
6. Снігур О. Ярмолинці: короткі історичні нариси. – Ярмолинці, 2000.
7. Томашевський А. Віхи історичного шляху: альбом.
8. Хандажевський Є. До історії Ярмолинець: альбом.